

OBSAH

ÚVOD.....	9
PREHĽAD SKRATIEK V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	11
1 LUDSKÁ POPULÁCIA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	15
1.1 Človek a prostredie.....	15
1.2 Životné prostredie	16
1.3 Ekológia.....	21
1.4 Ekosystém.....	24
1.5 Environmentalistika.....	32
2 ABIOTICKÉ A BIOTICKÉ FAKTORY PROSTREDIA.....	38
2.1 Abiotické faktory prostredia.....	38
2.1.1 Fyzikálne faktory prostredia.....	38
2.1.2 Chemické faktory prostredia	39
2.2 Biotické faktory prostredia	40
2.3 Čas.....	44
2.4 Ekologická valencia a tolerancia	44
3 ZDROJE ENERGIE A LÁTOK V PRÍRODE.....	47
3.1 Energia	47
3.2 Hmota	47
3.3 Kolobeh látok v prírode	48
3.3.1 Horninový kolobeh.....	49
3.3.2 Kolobeh vody (H_2O).....	50
3.3.3 Kolobeh uhlíka (C)	50
3.3.4 Kolobeh kyslíka (O_2)	53
3.3.5 Kolobeh dusíka (N_2).....	58
3.3.6 Kolobeh síry (S).....	59
3.3.7 Kolobeh fosforu (P)	60
3.3.8 Kolobeh ostatných prvkov	61
4 GEOSYSTÉMY ZEME	63
4.1 Geosféra	64
4.1.1 Litosféra.....	65
4.1.1.1 Pedosféra.....	66
4.1.1.2 Hydrosféra	67
4.1.1 Atmosféra.....	70
4.2 Biosféra.....	74
4.2.1 Fytosféra.....	77
4.2.2 Zoosféra.....	79
4.2.3 Mikroorganosféra	79

4.3	Antroposféra	82
4.3.1	Ľudská spoločnosť	82
4.3.2	Ľudské diela (Artefakty).....	82
5	PRÍRODNÉ ZDROJE A ICH ZÍSKAVANIE	84
5.1	Klasifikácia prírodných zdrojov	84
5.2	Potraviny a poľnohospodárstvo.....	87
5.3	Drevo a ďalšie obnoviteľné zdroje zo živej prírody	91
5.4	Nerasty a horniny, ich ťažba	95
5.4.1	Rudy	97
5.4.2	Nerudné suroviny	98
5.4.3	Fosílné palivá	99
5.5	Energetické zdroje, energia z fosílnych zdrojov.....	103
5.5.1	Energetika	104
5.6	Obnoviteľné a nevyčerpateľné zdroje energie	108
5.6.1	Slnečné žiarenie.....	109
5.6.2	Energia morí a oceánov	116
5.6.2.1	Energia morských vín	116
5.6.2.2	Energia morského prílivu a odlivu.....	117
5.6.2.3	Pobrežné prúdy	119
5.6.2.4	Energia teplotných gradientov oceánov	120
5.6.3	Geotermálna energia	120
5.6.4	Veterná energia.....	126
5.6.5	Biomasa	129
5.7	Budúcnosť prírodných zdrojov.....	137
5.8	Potenciál a stres prírody	138
5.8.1	Spôsoby využívania prírody	138
5.8.2	Hranice užitočnosti	139
5.8.3	Integrácia ekonomiky a ekológie.....	140
5.9	Ekologické stavy	141
5.9.1	Ekologická stabilita	142
5.9.2	Ekologický stres	143
	Zoznam použitej literatúry	146
	Zoznam všeobecne závažných právnych predpisov so zameraním na starostlivosť o ŽP	151